

نیم روز دهم

عاشورا با اینکه یک نیم‌روز بیشتر نبوده‌است اما قرن‌هاست که به یک فرهنگ، آرمان و ایدئولوژی تبدیل شده‌است. فرهنگ عاشورا فرهنگ پایداری، مقاومت و زیستن شرافتمندانه و مرگ با عزت در روزگار سلطه‌ستیم است. برای هر کدام از ما لازم است تا واقعیت‌های این حادثه را خوب بدانیم. در کتاب «عاشورا در آینه تاریخ و ادب»، نوشته دکتر محی‌الدین بهرام محمدیان، می‌خوانیم امام(ع) در لحظه وداع اهل بیتش را چنین به صبر و استقامت توصیه نموده‌اند: «خود را برای امتحان آماده کنید، بدانید خداوند نگهدار و نگهدارنده شماست و شما را به زودی از شر دشمنان نجات می‌دهد و پایان کار شما را خیر و نیکو می‌گرداند. دشمنانتان را به عذاب‌های گوناگون مجازات می‌کند و در عوض این بلاها به شما نعمت‌های زیاد و کرامت و بزرگی عطا می‌نماید. پس شکوه و گلابه نکنید و آنچه که از قدر و منزلت شما می‌کاهد، بر زبان نرانید.»

در جایی دیگر وقتی علی اکبر(ع) رخصت طلبید تا عازم میدان نبرد شود، پدر بی‌اندک تأملی او را رهسپار میدان کرد. اما از پشت سر، جوان رشیدش را نظاره می‌کرد که چگونه با گام‌های استوار و پربلایش به سوی قربانگاه قدم بر می‌دارد. سپس انگشت سبابه خویش را به طرف آسمان گرفت و این چنین فرمود: «خدایا! گواه و شاهد باش، اکنون جوانی به مبارزه این جماعت می‌شتابد که شبیه‌ترین مردم در خلق و خلق و گفتار به پیامبر توست و هرگاه ما مشتاق دیدار رسول تو می‌شدیم، به چهره او می‌نگریستیم.»

صحیفه سجادیه

شهادت حضرت زین العابدین(ع)

کند و اغوا کند و عشق طاعت و شرف عبادت خود را از دشمنان و دلمان بردارد و به عوض، لذت گناه را در کامان صدچنان نماید و بدین ترتیب، معصیت را شیرین و ساده و سبک جلوه دهد و عبادت را تلخ و ناگوار و منفور بنمایاند و بالاخره از جوار برکت و مرحمت تو دورمان سازد.

علی بن الحسین، ملقب به «سجاد» و «زین‌العابدین» در سال ۳۸ هجری در مدینه به دنیا آمد. حضرت سجاد در واقعه جانگداز کربلا حضور داشت ولی به علت بیماری و تب شدید با خواست خدا از آن کشتار بی‌رحمانه رسته تا چراغ افروخته بماند. صحیفه سجادیه که مشتمل بر ۵۴ دعا است و به آن «زبور آل محمد(ص)» نیز می‌گویند، یکی از ارزنده‌ترین آثار ارزشمند اسلامی است.

پروردگار! این دیو نابکار، دام‌های جوراجور و رنگارنگ در راه بگذارد. این دیو نابکار، فکرهای ابلهانه، غرور و خودبینی را در مغز ما فرو برد تا خودبین و مغرورمان بدارد. این دیو نابکار به خویشتن وعده همی دهد که دمار از روزگار ما برآورد. خواه‌ناخواه جان ما را از صراط مستقیم، از راهی که به رحمت بی‌انتهای تو منتهی شود، باز گرداند و به دنبال خویش، به بیغوله‌ها و بیراهه سو قمان دهد. اغرا

بر آورد. خواه‌ناخواه جان ما را از صراط مستقیم، از راهی که به رحمت بی‌انتهای تو منتهی شود، باز گرداند و به دنبال خویش، به بیغوله‌ها و بیراهه سو قمان دهد. اغرا

شب یلدا

۳۰
آذر

طولانی‌ترین شب سال. ما ایرانی‌ها معمولاً در شب یلدا دور هم جمع می‌شویم و جشن کوچکی می‌گیریم. پیش از این‌ها مردم در این شب دور کرسی جمع می‌شدند و در کنار خوردن آجیل و تنقلات، «شاهنامه» فردوسی و دیوان اشعار حافظ را می‌خواندند و فال حافظ می‌گرفتند. **ابوریحان بیرونی** می‌گوید در گذشته مردم در شب زایش خورشید (شب یلدا) با گردو فال می‌گرفتند. به این ترتیب که گردوها را می‌شکستند. اگر پوک بود، نحس و اگر مغز داشت خوش‌یمن بود. پیش‌ترها در مناطق روستایی در شب یلدا با پوست هندوانه فالی گرفته می‌شد به این نحو که هندوانه را به چهار مثلث تقسیم می‌کردند و بعد از خوردن میوه پوست آن را پشت سر خود می‌انداختند. هرچه تعداد رویه‌های سبزی که بر روی زمین قرار داشت بیشتر بود، نتیجه بهتر بود. فال کوزه هم گرفته می‌شد. در فال کوزه در شب قبل از یلدا هر یک از اعضای خانواده شیئی را به دلخواه داخل کوزه می‌انداختند و نیت می‌کردند سپس کوزه را در محلی تاریک می‌گذاشتند. در شب یلدا کوزه را بیرون می‌آوردند و گرد آن می‌نشستند. یکی از اقوام اشعار **باباطاهر** را می‌خواند و یکی دیگر از بزرگان با اتمام هر شعر یک شیء را از داخل کوزه بیرون می‌آورد. شعری که خوانده می‌شود مربوط به صاحب آن شیء بود و خود او باید تعبیر آن شعر را می‌فهمید. ضرورتی نداشت که دیگران بدانند کدام شیء برای چه کسی است.

شهادت میرزا کوچک‌خان

۱۱
آذر

میرزا کوچک خان جنگلی آرامگاه میرزا کوچک‌خان جنگلی معروف به «سردار جنگل» در جنوب شهر رشت واقع شده است. این آرامگاه کوچک ساده، مورد توجه مسافران و مردم بسیاری است. میرزا کوچک فرزند **میرزا بزرگ**، در سال ۱۲۵۹ شمسی، در شهر رشت به دنیا آمد. بعدها به صفوف آزادی خواهان پیوست و برای سرکوبی **محمدعلی شاه** روانه تهران شد. در سال ۱۲۸۹ شمسی، در نبرد با نیروهای طرفدار **محمد علی شاه** در ترکمن صحرا شرکت داشت و در این نبرد زخمی شد. در سال ۱۲۹۴ شمسی، به جای «مجلس اتحاد»، «هیئت اتحاد اسلام» از یک گروه ۱۷ نفری در رشت تشکیل شد. که پس از اشغال نواحی شمالی ایران از سوی روسیه تزاری، به مبارزه با ارتش تزار پرداخت و یک گروه مسلح به عنوان فدایی تشکیل داد. این کمیته «نهضت جنگل» و «حزب جنگل» نیز نامیده شده است. میرزا کوچک‌خان در یازدهم آذرماه سال ۱۳۰۰ هجری شمسی به شهادت رسید.

بزرگداشت شیخ مفید

۹
آذر

ابن معلم در مسئله‌ای فقهی مابین استاد و شاگرد (شیخ مفید و سیدمرتضی) اختلاف نظر بود. با بحث و ارائه دلیل و گفت‌وگو، مشکل حل نشد و همچنان هر دو بر رأی خود پابرجا بودند. از این‌رو هر دو راضی شدند که آن مسئله را خدمت مولای متقیان **علی (ع)** بنویسند و از آن حضرت راهنمایی بخواهند. سؤال را نوشتند و بر بالای ضریح مطهر امام گذاردند. صبح روز بعد کاغذ را برداشته، دستخطی دیدند که حضرت خطاب به شیخ چنین نوشته بود: «ای شیخ! تو مورد اطمینان من هستی ولی حق با فرزندم سیدمرتضی، علم‌الهدی است.»

شیخ **مفید** **اباعبدالله** معروف به «ابن‌المعلم» از متکلمان و معلمان عقاید شیعه است. در زمان حیاتش ریاست شیعه به او منتهی شد. او مردی فقیه و در علم فقه و کلام بر دیگران مقدم بود. ابن معلم در سال ۳۳۶ هجری قمری در محلی نزدیکی بغداد متولد و در سال ۴۱۳ قمری در سن ۷۵ سالگی وفات یافت.